

20
22

Spreek uit
Spreek aan
Spreek af

Hippische Monitor

HAS green
academy

INHOUD

Voorwoord	3
Publieke opinie Polarisatie en patronen	5
Welzijn Een onafhankelijke adviesraad voor paardenwelzijn	8
Retail De retailer als schakel in paardenwelzijn	13
Ondernemerschap Onevenwichtig herstel	16
Politiek De affaire garantietermijn	19
Colofon	20

Mieke Theunissen | Trendpanel Paard

De kunst van het gesprek

Nederland, een land van bijna 18 miljoen inwoners en zo'n 1 miljoen liefhebbers van paarden. Dat is slechts 5,6% van de totale Nederlandse bevolking. Hoe bereiken we samen die andere 94,4% die niets om onze paarden of onze sector geeft. Ja, misschien als 'lekker gezouten, dun gesneden' of in een 'frikadelletje'. Maar dat is waarschijnlijk niet het verhaal dat u wilt vertellen? Welk verhaal dan wel? En wat wil 'de Nederlander' horen? Hoe komen we in gesprek?

Vele wegen leiden naar Rome luidt het spreekwoord. En dat is ook zo. Waar de een zijn plezier haalt uit het rennen van een Paddock Paradise, geniet de ander van zijn prachtige paardenboxen met weidegang. De ene ondernemer focust zich totaal op de topsport, waar de ander de manegeruiter opleidt om haar zelf te laten genieten van onze mooie paarden en de sport. Het één gaat samen met het ander ook al verschillen zij totaal van elkaar. Iedere bijdrage is nodig om een complete paardensector te zijn.

Zijn we het dan altijd met elkaar eens?

En moeten we het altijd met elkaar eens zijn? In mijn perceptie zeker niet. De oproep tot verbinden en het taboe op polariseren verminderen spanningen in en om onze

paardensector geenszins. In tegendeel, ze zorgen voor een waslijst aan 'gewenste' en 'ongewenste' opinies. De meningen die binnen de consensus passen zijn welkom, de anderen zijn polariserend, verbinden niet en maken de verschillen gevaarlijk groter. Maar zij die om hun mening buitenspel worden gezet dragen frustratie en opstandigheid met zich mee.

De echte oplossing is weer leren van mening te verschillen.

Ik ben voor sport- en recreatieactiviteiten met paarden, mijn buurman juist niet. Ik vind Dier & Recht een gevaarlijke organisatie, mijn nichtje geeft ze het voordeel van de twijfel in het aanklaarten van misstanden bij dierlijke sectoren. Ik houd van tradities met paarden, sommigen vinden ze wellicht achterhaald.

Grote verschillen van mening, maar als we akkoord gaan met die verschillen dan zijn we in gesprek.

Voor u ligt een Hippische Monitor boordevol informatie over feiten en meningen in en om de paardensector. Mooie inzichten, kritische noten, genuanceerde duidingen. Haal er uit wat u aanspreekt én **spreek het uit**.

Spreek af dat het welzijn van onze paarden altijd op één staat en blijf in gesprek over verschil van inzichten. En tot slot **spreek** elkaar **aan**. Laten we bewaken dat er respect blijft voor de officials en zorg dat we leren omgaan met een aanspreekcultuur. Want alleen samen, met alle verschillen, komen we in gesprek. Binnen en buiten onze sector.

Polarisatie en patronen

Sectoren waarin dieren centraal staan zijn steeds vaker onderwerp van een maatschappelijk en politiek debat. Denk bijvoorbeeld aan de wetgeving met betrekking tot circusedieren, het verzoek tot verbod op loslopende katten, de petitie voor een dolfinariumvrij Nederland en het paard van Sinterklaas dat onder vuur ligt in de Amsterdamse gemeenteraad. Er worden steeds vaker ethische vragen gesteld bij de wijze waarop wij met dieren omgaan. Zo ook met paarden.

In 2019 is het voor het eerst onderzoek gedaan naar hoe Nederlanders denken over het houden van paarden, paardrijden en paardensport. In opdracht van stichting HIP, in samenwerking met de leden van het Trendpanel, is in 2022 dit onderzoek herhaald. De uitkomsten van het onderzoek Publieke Opinie 2022 geven inzicht in de werkelijke opinies en percepties van Nederlanders over het houden van paarden, paardrijden en paardensport. Doordat het onderzoek een herhaling is van eerder onderzoek laat het ook trends en patronen zien. Belangrijke input voor de hippische sector om de polariserende en stigmatiserende werking van actiegroeperingen in het juiste perspectief te kunnen plaatsen.

Is er draagvlak?

Ja. Net als in 2019 staat nog altijd het grote merendeel van de Nederlandse bevolking positief tegenover de hippische sector. Op de vraag 'vindt u dat er – in de Nederlandse samenleving – draagvlak is voor het houden van paarden door mensen?' antwoordt 57% positief en geeft 39% aan neutraal te zijn. Eenzelfde vraag gericht op de paardensport levert een soortgelijk beeld: 48% van de respondenten geeft aan zeker te zijn van draagvlak, 45% heeft een neutrale houding. Slechts een klein deel is negatief, respectievelijk 4% en 7%.

Moeten we ons zorgen maken?

Met het overgrote deel van de Nederlandse bevolking positief tegenover het houden van paarden en paardrijden lijkt er wellicht geen vuiltje aan de lucht. Het is echter noodzakelijk om deze cijfers in de juiste context te plaatsen. Steeds vaker is de manier waarop wij met dieren omgaan onderwerp van gesprek. Door de jaren heen is de berichtgeving

rondom dierenwelzijn toegenomen. Waarbij de afgelopen jaren een exponentiële groei te zien is van de berichtgeving en daarmee gepaarde impact op de samenleving. Bij grote maatschappelijke en sociale transitie is maar een kleine groep tegenstanders nodig die een extreem standpunt innemen om een kantelpunt te laten ontstaan. Zij kunnen alles in een stroomversnelling terecht laten komen

Onderzoek Publieke Opinie 2022 de resultaten

In opdracht van stichting HIP, in samenwerking met de leden van het Trendpanel Paard, is in 2022 in kaart gebracht hoe de Nederlandse bevolking staat tegenover het houden van paarden, paardrijden en paardensport. Dit onderzoek staat niet op zichzelf. In 2019 is er een eerste opinieonderzoek uitgevoerd onder de Nederlandse bevolking.

- De mate waarin de Nederlandse bevolking bekend is met allerlei aspecten rond het paard
- De mate waarin de Nederlandse bevolking bekend is met het houden van paarden
- De mate waarin de Nederlandse bevolking voor- of tegenstander is ten aanzien van het houden van paarden
- Hoe de Nederlandse bevolking denkt over verantwoord paardrijden
- De mate waarin de Nederlandse bevolking voor- of tegenstander is van paardensport
- De mate waarin er draagvlak is in de Nederlandse samenleving voor het houden van, berijden en sporten met paarden

Voor het onderzoek naar de publieke opinie is een doorsnee van de Nederlandse bevolking benaderd met een juiste balans ten aanzien van leeftijd, de plaats waar men woont en geslacht. Er is een minimale leeftijd gehanteerd van 18 jaar. Aan het onderzoek werkten ruim 1.500 respondenten mee. Resultaten uit het onderzoek Publieke Opinie 2022 en bijbehorende thema's hebben gediend als basis voor dit artikel en de factsheet in deze publicatie van de Hippische Monitor. Voor meer informatie over dit onderzoek en de resultaten kunt u contact opnemen met de werkgroep Publieke Opinie via info@trendpanelpaard.nl.

als zij gehoor vinden bij de neutrale groep. We leven in een wereld die bol staat van de polarisatie. In die context moeten de uitkomsten van het onderzoek geplaatst worden.

Harde schreeuwers en het stille midden

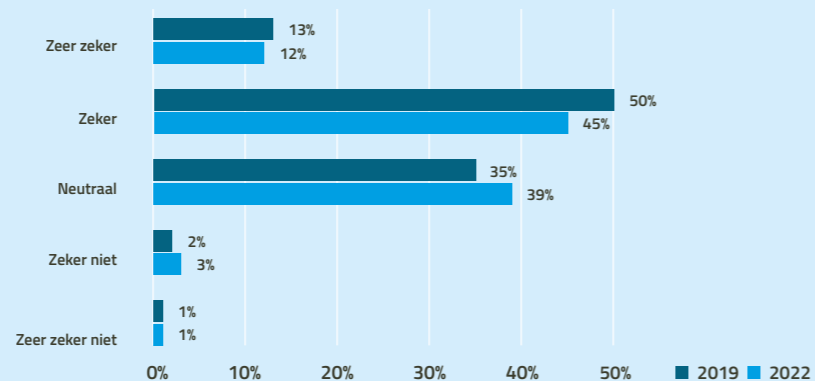
Dieractivisten zijn gebaat bij deze polarisatie, wij-zij denken. En ze maken dan ook dankbaar gebruik van framing op welzijn om zichzelf te profileren. Zij zetten in op de media en publieke opinie om wettelijke regelgeving voor paardenwelzijn op de politieke agenda te krijgen. En met succes: in 2021 werd het paard voor eerst benoemd in een verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen (Partij voor de Dieren). En ook zijn sporen zichtbaar in de Nederlandse samenleving. In 2019 was nog 44% van de respondenten voorstander van de professionele paardensport, gaf 46% neutraal te zijn en 10% tegen. De cijfers in 2022 laten een andere verhouding zien: 37% voorstander, 50% neutraal en 13% tegenstander. Het stille midden en de tegenstanders groeien ten koste van de groep positief betrokken Nederlanders.

Framing op dierwelzijn zal in de toekomst nog veel vaker voor komen. Dit geldt niet enkel voor de paardensector, maar voor alle diergerelateerde sectoren. Ontwikkelingen gaan veel sneller en er zijn meer thema's. Niet enkel landelijk, maar ook internationaal, provinciaal en op gemeentelijk niveau. Dat is de realiteit.

De patronen: hoe zit het?

Het onderzoek 'Publieke Opinie 2022' laat een duidelijke trend zien: het aantal voorstanders neemt over de gehele linie af. Naast de trendanalyse is er ook een clusteranalyse gemaakt. Uit het onderzoek komen duidelijk twee clusters naar voren: de groep kritisch afzijdigen (70,3%) en de groep positief betrokkenen (29,7%). Over het algemeen staat de groep kritisch afzijdigen neutraal ten opzichte van het houden van paarden, paardrijden en paardensport. Zij zijn redelijk op de hoogte van de feitelijkheden van onze sector (omvang, grootte, economie) maar minder van de sociaal-emotionele toegevoegde waarde

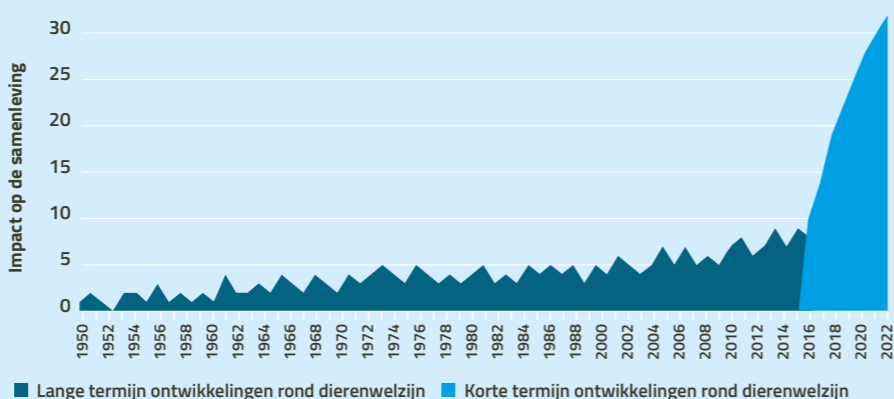
› Vindt u dat er draagvlak in de Nederlandse samenleving is voor het houden van paarden door mensen?

De hippische sector kan nog altijd rekenen op groot draagvlak voor het houden van paarden en paardensport onder de Nederlandse bevolking.

Bron: Publieke opinie onderzoek 2019, 2022.

› Korte versus lange termijn ontwikkelingen rond dierenwelzijn

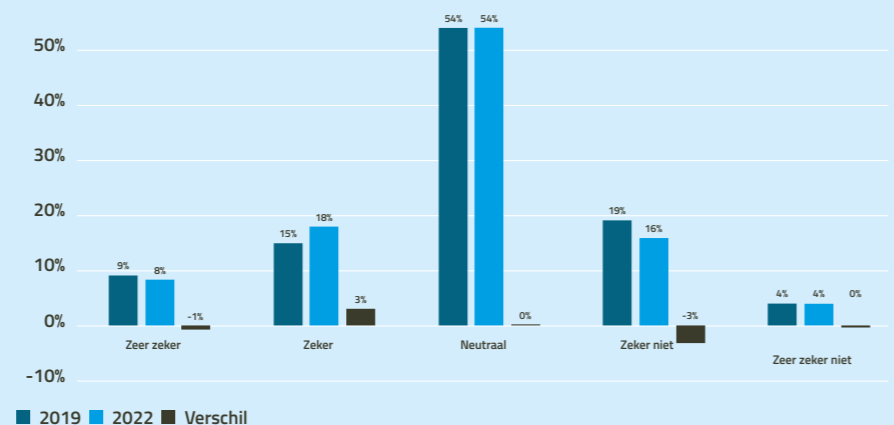

■ Lange termijn ontwikkelingen rond dierenwelzijn ■ Korte termijn ontwikkelingen rond dierenwelzijn

Steeds vaker is de manier waarop wij met dieren omgaan onderwerp van gesprek. Door de jaren heen is de berichtgeving rondom dierenwelzijn toegenomen. Waarbij de afgelopen jaren een exponentiële groei te zien is van de berichtgeving en daarmee gepaarde impact op de samenleving.

Bron: Publieke opinie onderzoek 2022.

› Moeten we streven naar een samenleving waarin zo min mogelijk paarden worden gebruikt voor recreatie, sport en vermaak?

Opvallende trend is dat steeds meer Nederlanders van mening zijn dat we moeten streven naar een samenleving waarin zo min mogelijk paarden worden gebruikt voor recreatie, sport en vermaak.

Bron: Publieke opinie onderzoek 2019, 2022.

van de paarden. De positief betrokken groep heeft daarentegen meer inzicht in natuurlijk gedrag van paarden en is meer bekend met de positieve bijdrage van pony's en paarden aan de sociaal emotionele ontwikkeling van mensen. Het valt op dat de twee groepen sterk verschillen in demografische gegevens. De groep kritisch afzijdigen wonen vooral in de stad en sterk verstedelijkt gebied. Het positief betrokken cluster woont vooral op het platteland en is oververtegenwoordigd in de leeftijdsgroepen 55 jaar en ouder. Daar waar de kritisch afzijdige groep vooral sterk vertegenwoordigd is in de leeftijdsgroepen 18-44 jaar.

Het belangrijkste resultaat van de clusteranalyse is dat er een groot gedeeld belang is gevonden tussen de twee clusters. Beide clusters vinden het niet aanvaardbaar dat actiegroeperingen feiten verdraaien en misleidende campagnes voeren om de Nederlandse bevolking van hun standpunten te overtuigen.

Hoe nu verder?

Het mag duidelijk zijn: niets doen is geen optie. De keuze die ons voor ligt is dan ook: gaan we staan voor onze sector en zetten we welzijn altijd en zichtbaar op 1? Durven we samen en met de samenleving het gesprek aan te gaan. Of laten we ons door activisten in een hokje duwen?

Kritisch afzijdigen

N=1.101/
70,3%

Positief betrokkenen

N=465/
29,7%

Cluster 1: Kritische afzijdigen (N= 1.101)	Cluster 2: Positief betrokkenen (N=465)
Oververtegenwoordiging in de volgende leeftijdsgroepen: <ul style="list-style-type: none"> 18 – 24 jaar 25 – 34 jaar 35 – 44 jaar 	Oververtegenwoordiging in de volgende leeftijdsgroepen: <ul style="list-style-type: none"> 55 – 64 jaar 65 jaar en ouder
Wonen vooral in stad en sterk verstedelijkt gebied: <ul style="list-style-type: none"> Amsterdam (plus Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Amstelveen) Rotterdam (plus Schiedam, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Nederlek, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard) 's-Gravenhage (plus Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaer, Wateringen) 	Wonen vooral op het platteland: <ul style="list-style-type: none"> Rest (niet zijnde grote steden) van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht Provincies Groningen, Friesland en Drenthe Provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland

De Nederlandse samenleving laat duidelijk twee cluster zien: de groep kritisch afzijdigen (70,3%) en de groep positief betrokkenen (29,7%). Het valt op dat de twee groepen sterk verschillen in demografische gegevens. De groep kritisch afzijdigen wonen vooral in stad en sterk verstedelijkt gebied. Het positief betrokken cluster woont vooral op het platteland en is oververtegenwoordigd in de leeftijdsgroepen 55 jaar en ouder. Daar waar de kritisch afzijdige groep vooral sterk vertegenwoordigd is in de leeftijdsgroepen 18-44 jaar.

Bron: Publieke opinie onderzoek 2022.

DE DRIE BELANGRIJKSTE CONCLUSIES VAN HET ONDERZOEK:

1 BLIJF WELZIJN OP ÉÉN ZETTEN EN ZICHTBAAR MAKEN

De respondenten zijn het meest voorstander van de hippische sector indien paarden leven naar hun aard en behoefte (80%), paarden een goede verzorging krijgen (79%) en als het welzijn van paarden niet in gevaar komt door de manier waarop ze worden gefokt, verhandeld, gehouden, gereden of vervoerd (76%). Zet welzijn altijd op één. En maak dit zichtbaar.

2 NEEM MEDIA EN MAATSCHAPPIJ AAN DE HAND MEE

De bekendheid met aspecten rond het houden van paarden, paardrijden en paardensport is over de gehele linie aan het afnemen. Naar mate de bekendheid afneemt, neemt het aantal tegenstanders toe. Dit is significant. Keer het om: hoe hoger de bekendheid, hoe meer voorstanders.

3 GEEF TEGENGAS OP VERDRAAIDE FEITEN EN MISLEIDING

De overgrote meerderheid van de respondenten is tegen het verdraaien van feiten en tegen misleidende campagnes. Maak proactief een stap naar voren op het moment dat de Nederlandse samenleving wordt misleid met verdraaide feiten.

Deze thema's hebben de meeste impact op het behouden van een positief sentiment in de samenleving. Iedereen kan hier een steentje aan bijdragen. Zet zelf altijd welzijn van uw paarden op één. Vertel uw eigen verhaal. En inspireer elkaar in het laten zien van paardenwelzijn.

Een onafhankelijke adviesraad voor paardenwelzijn

Welke vragen over het welzijn van paarden worden er gesteld? Waar zoekt uw organisatie naar informatie over paardenwelzijn? Heeft uw organisatie belang bij een onafhankelijke adviesraad voor paarden? Deze en meer vragen zijn gesteld aan diverse stakeholders in de paardensector. De antwoorden laten zien dat het belang van paardenwelzijn in Nederland zeer hoog is. Of en hoe paardenwelzijn in een onafhankelijke adviesraad georganiseerd moet worden, is nog de vraag.

Hippische ondernemers hebben er al langer mee te maken, de verhoogde aandacht voor paardenwelzijn. Zowel vanuit de paardensector zelf als van buiten de sector is er terecht steeds meer aandacht voor het paard. Voorbeelden hiervan zijn aandacht voor toegang tot water in periode van droogte en meer activistische aandacht voor bijvoorbeeld excessen in de springsport. De Nederlandse paardensector heeft veel draagvlak en wil dat behouden. Ontwikkelingen als een Keurmerk Paard en Welzijn worden breed gedragen in de georganiseerde paardenhouderij. Tegelijkertijd is de paardenhouderij niet volledig georganiseerd. Daarbij wordt het beoordelen van paardenwelzijn volgens enkele betrokkenen bij de paardensector niet objectief gedaan wanneer het dezelfde paardensector is die het welzijn van de paarden moet waarborgen. Daarom is zowel binnen als buiten de paardensector geïnventariseerd of er behoefte is aan een onafhankelijke adviesraad voor paarden.

Aandacht paardenwelzijn piekt na berichten in de media

Bij de vijftien organisaties die meewerkten aan deze inventarisatie, komen regelmatig vragen, opmerkingen of meldingen gerelateerd aan het welzijn van paarden binnen. De vragen komen van buiten

de paardensector, of worden binnen de organisatie door bijvoorbeeld eigen leden gesteld. Het type vragen dat gesteld wordt, loopt uiteen en komt uit het gehele spectrum van paardenwelzijn, zoals: eenzaamheid van paarden, hittestress bij paarden, mag je paarden inzetten bij topsport, huisvesting, heeft het paard pijn, verwondingen bij paarden, voedseltekort van paarden in de Oostvaardersplassen en gebruik van hulpmiddelen als zweep en bit. Het aantal vragen dat gesteld wordt over de paardensector in Nederland krijgt een piek als er in de media een misstand naar voren komt. Meestal worden de meldingen of vragen gesteld door particulieren die in het verlengde van een onderwerp in de media, meer willen weten of een misstand aan de kaak willen stellen.

« *Activistische partijen schudden de pers wakker en dat leest de politiek, zodat die vragen stellen in de tweede kamer.* »

Maatschappelijke organisaties vinden experts niet onafhankelijk

De geïnterviewde organisaties geven aan dat paardenwelzijn hoog op de agenda staat en dat ze een bijdrage willen leveren aan het welzijn van paarden. Onafhankelijk advies kan daarbij helpen. Het zou de paardensector

ook helpen om een strategie of rode draad voor paardenwelzijn op de kaart te zetten. Het nut van een onafhankelijke adviesraad voor paarden wordt door alle organisaties onderkend, maar de meeste organisaties hebben niet direct de behoefte om daar zelf onafhankelijk advies bij af te nemen.

De organisaties hechten belang aan onafhankelijk (wetenschappelijk) advies. Wat dat precies betekent, verschilt per type organisatie. Want wanneer is een adviesraad onafhankelijk genoeg? Bedrijfsleven en belangenbehartigers geven aan dat er al expertise in de paardensector is waar gebruik van moet worden gemaakt. Zonder die expertise, zou advies over paardenwelzijn niet geloofwaardig of praktisch genoeg zijn. Maatschappelijke organisaties daarentegen, geven aan dat een expert betrokken bij de Nederlandse paardensector niet onafhankelijk is, omdat die belang heeft bij het voortbestaan van de paardensector.

« *Zou het een oplossing zijn om een onafhankelijke adviesraad voor paarden op te richten? Ja zeker. Het gaat vooral daarin om de inhoud. Het is dan de vraag of de adviesraad wordt opgericht voor het paard of voor de mens? De meeste sectoren kijken namelijk naar de mens, het is geld gedreven.* »

Onafhankelijke adviesraad voor paarden als nieuw orgaan

Belangenbehartigers en bedrijfsleven geven aan dat een mogelijke adviesraad een aanvulling op een bestaande structuur zoals de Sectorraad Paarden (SRP) of Raad voor Dierenaangelegenheden kan zijn. Het zou, volgens deze organisaties, zonde zijn om de structuren die al bestaan niet te gebruiken en aan te vullen met meer wetenschappelijke expertise. Maatschappelijke organisaties geven duidelijk aan, dat als de adviesraad gelieerd is aan de paardensector het dan automatisch geen onafhankelijk advies kan geven. Een nieuw op te richten orgaan, die niet direct wordt gefinancierd door partijen uit de paardensector is dan nodig om de vragen rondom paardenwelzijn goed te beantwoorden.

De organisaties hebben ideeën over welke expertises vertegenwoordigd moeten zijn in een adviesraad voor paardenwelzijn. Naast

de vakgebieden diergezondheid en diergedrag zouden ook mensen met een achtergrond in bijvoorbeeld: ethiek, bodemgesteldheid, thermiek, weer en luchtvochtigheid zitting moeten nemen. Let wel, om onafhankelijkheid te borgen kunnen die wetenschappers geen betrokkenheid met de Nederlandse paardensector hebben. Daarom moeten de experts uit het buitenland komen, of helemaal geen betrokkenheid met de sector hebben.

« *Wens om onafhankelijk advies binnen de SRP neer te leggen, met direct de kanttekening dat ben je voor de buitenwereld niet helemaal onafhankelijk, en in dat verlengde dat kun je dus bijna niet onafhankelijk doen voor de buitenwereld.* »

Unaniem over welzijn, verdeeld over organisatie

Kortom het belang van het welzijn van de paarden in Nederland wordt door alle stakeholders van de paardensector

onderkend. Een onafhankelijke adviesraad voor paarden kan helpen een rode draad of een strategie aan te brengen voor het paardenwelzijn in Nederland. De verschillende stakeholders van de paardensector hebben verschillende ideeën over de onafhankelijkheid van het advies en de leden van zo'n adviesraad. Voor de één is uitbreiding van een bestaande structuur met experts en wetenschappers een optie, terwijl de ander geen betrokkenheid met de Nederlandse paardensector wenst en een nieuw op te richten orgaan als optie ziet voor het borgen van het paardenwelzijn in Nederland.

« *Druk van buitenaf is soms heel moeilijk voor paardenhouders, want wat doe je met een paard dat al probleemgedrag als luchtzuigen laat zien? Maar diezelfde druk heeft er wel voor gezorgd dat het gebruik van stands tot het verleden behoort! Dan helpt de extra druk van buitenaf in het sneller doorvoeren van veranderingen.* »

Inventarisatie over een onafhankelijke adviesraad: de onderzoeksofzet

Voorjaar 2022 is de inventarisatie gestart, met als onderwerp 'is er behoefte aan een onafhankelijke adviesraad voor paarden die geconsulteerd kan worden over paardenwelzijn gerelateerde onderwerpen?'

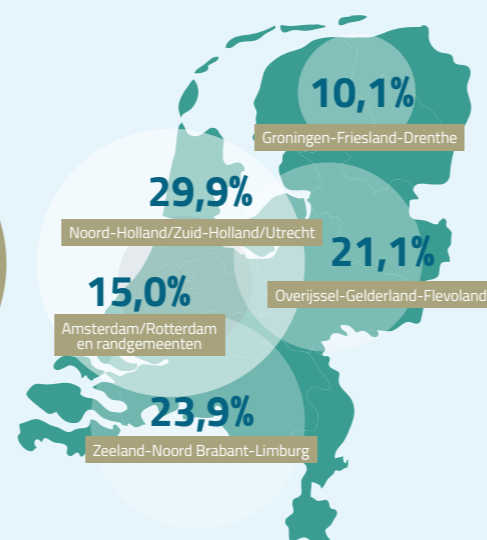
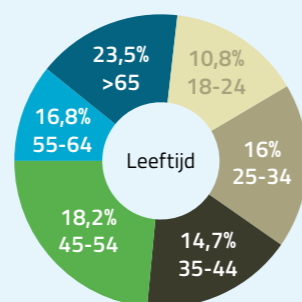
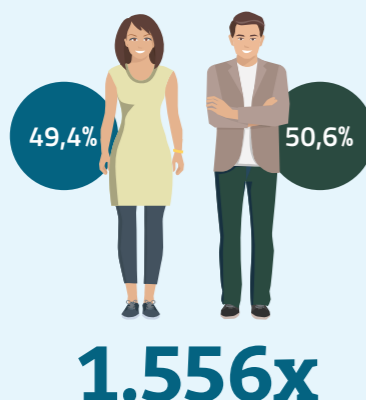
Eerst zijn organisaties waarvan we willen weten of er behoefte is aan een adviesraad voor paarden, zogenoemde stakeholders, over vier groepen verdeeld: 1. overheidsorganisaties, 2. belangenbehartigers van paardenbedrijven, 3. bedrijfsleven en 4. maatschappelijke organisaties. De organisaties met een activistische inslag vallen ook onder deze laatste groep. Er was een hoge bereidheid bij alle gevraagde stakeholders om mee te werken aan de inventarisatie door middel van een interview.

Uiteindelijk hebben er vijftien interviews plaatsgevonden. Van de deelnemende organisaties vertegenwoordigden drie een overheidsinstelling, vijf een belangenbehartiger, twee het bedrijfsleven en vijf een maatschappelijke organisatie. Het onderzoek is uitgevoerd door Aeres Hogeschool Dronten, onder leiding van onderzoeker Teatske Pol-Veenstra. Opdrachtgever voor het KIEM-hbo project van SIA zijn: LTO Nederland, KNHS, Jumping Amsterdam en Cavalor.

Hoe denkt Nederland over het houden van paarden, paardrijden en paardensport?

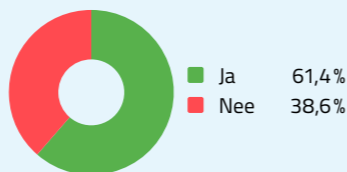
Respondenten

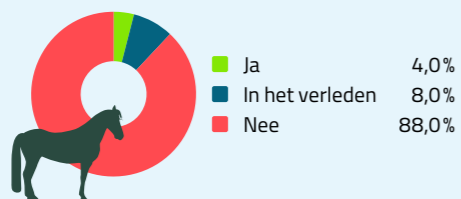
Heeft u weleens op een paard gereden?

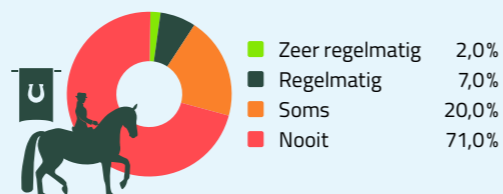
Kent u iemand in de omgeving die paardrijdt?

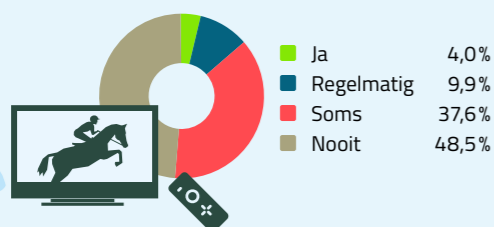
Bezit u op dit moment één paard of meerdere paarden?

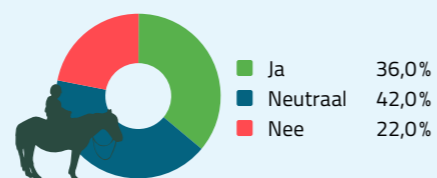
Bezoekt u weleens een paardensportevenement of paardenshow?

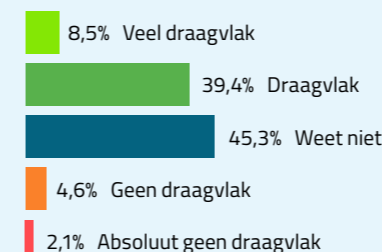
Kijkt u naar paardensport op TV of internet?

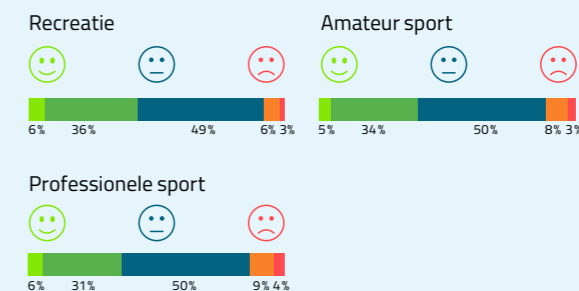
Als u kinderen heeft of zou hebben, zou u ze dan paard laten rijden?

Vindt u dat er draagvlak in de Nederlandse samenleving is voor de paardensport in Nederland?

Wat vindt u ervan dat paarden worden bereiden voor:

78%

vindt dat er een respectvolle relatie tussen mens en paard mogelijk is zolang het natuurlijk gedrag en het welzijn van het dier voorop staat. Dit is 4 procentpunten minder dan in 2019.

51%

van de respondenten is tegen het gebruik van hulpmiddelen bij het trainen van paarden, zoals een zweep en sporen. Slechts 9% is hiervan voorstander.

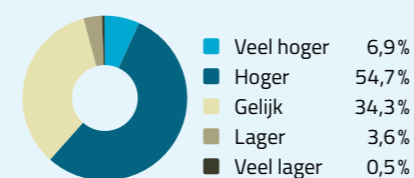
65,1%

van de respondenten vindt dat ruiters met overgewicht/te zwaar niet op een pony of paard mogen zitten.

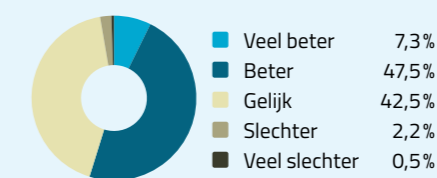
69%

van de respondenten vindt dat dierenactivisten geen misleidende campagnes mogen voeren tegen paardensport. 8% vindt dit wel aanvaardbaar.

Denkt u dat de standaarden ten aanzien van dierenwelzijn in Nederland hoger of lager liggen ten opzichte van andere landen?

Denkt u dat de internationale topsportpaarden uit Nederland het beter of slechter hebben dan paarden uit andere landen?

De retailer als schakel in paardenwelzijn

Er is in de hippische sector nog voldoende optimalisatie mogelijk voor de retail en consumenten om het paardenwelzijn te verbeteren. Het is bekend dat een verkeerde productkeuze van de consument, stress en leed kan veroorzaken bij paarden. Voldoende advies en informatie over productsoorten is daarom nodig om het kennisniveau van consumenten te verhogen en de juiste productkeuze te maken voor het paard. De retailer vormt een belangrijke schakel in het doorgeven van informatie aan de consumenten. HAS green academy heeft daarom onderzocht op welke manier de ruitersportretail kan bijdragen aan het welzijn van paarden.

Het onderzoek is uitgevoerd door een digitale enquête af te nemen bij ruim 300 respondenten. Deze enquête bevroeg: hoe de consument productkeuzes maakt, tegen welke problemen de consument aanloopt en wat er over vijf jaar verbeterd kan worden door de retailers. Vervolgens zijn er bij 9 consumenten diepte-interviews afgenomen om een beter beeld te krijgen van het beslissingsproces en hun wensen ten aanzien van de retailers. Daarnaast zijn er 10 retailers geïnterviewd om te achterhalen welke mogelijkheden zij zien om bij te dragen aan het welzijn van paarden

en om de suggesties van de consumenten te toetsen op haalbaarheid.

Welzijn is prioriteit

Uit het onderzoek blijkt dat het welzijn van het paard door zowel de retailers als de consumenten belangrijk wordt gevonden. De retailers worden zich steeds meer bewust van de natuurlijke behoeftes van het paard. Ze geven aan rekening te houden met het paardenwelzijn door bewuste keuzes te maken ten aanzien van de producten in het assortiment en door producten te testen

voordat zij deze gaan verkopen. Daarnaast benadrukken retailers het belang van een eerlijk advies aan de consument.

Ook consumenten zien de verantwoordelijkheid van de retailer vooral in de keuze voor diervriendelijke producten in het assortiment en in eerlijk advies en transparantie. Over het algemeen geven consumenten aan dat er voldoende informatie te vinden is in een winkel en webshop. Echter twijfelt ongeveer de helft (49,6%) of zij wel van de juiste informatie worden voorzien.

2021: inhaalslag voor hippische retail

In 2022 verscheen het driejaarlijkse rapport "Sportfocus". Sportfocus brengt de vraag- en aanbodzijde van de sportmarkt in kaart. Corona heeft de sportmarkt flink opgeschud. Consumenten zijn anders gaan sporten en anders gaan besteden.

Welk effect had dit op de hippische retail?

Qua bestedingen was 2021 een topjaar. De uitgaven groeiden van ruim 45 miljoen in 2018 naar bijna 135 miljoen in 2021. Daarmee groeide het omzetaandeel van paardensport van 2 naar 5%. En daarmee ging paardensport grote sporten als voetbal, tennis en hockey voorbij qua omzet.

Deze enorme groei is te danken aan een groeiend aantal paardensporters, een groeiend aantal klanten en toenemende bestedingen. Wel leeft de verwachting dat de mooie cijfers over 2021 het resultaat van eerder uitstelgedrag zijn.

> Sportmarkt

Totale omzet sportmarkt 2018	€ 2.458.430.886
Totale omzet sportmarkt 2021	€ 2.993.893.820

> Paardensport

Omzet 2018	€ 45.330.288
Omzet 2021	€ 134.892.859
Omzetaandeel 2018	2%
Omzetaandeel 2021	5%

Eerlijk duurt het langst

Ook de retailers ervaren enkele problemen bij het geven van advies. Het eerste probleem is dat er te veel producten in het assortiment komen waardoor de retailers niet voldoende kennis paraat hebben. Bovendien ervaren de retailers dat de consumenten zich inlezen voordat zij naar de winkel gaan waardoor advies geven niet meer nodig is. Zij twijfelen echter aan de juistheid van de informatie die de consument gevonden heeft. Retailers communiceren vooral mondeling met de consument en zien dit ook als de belangrijkste vorm. Enkele retailers hebben tevens folders liggen. Daarnaast communiceren enkele retailers via social media of maken zij gebruik van informatieteksten in de webshop.

Mondeling advies en welzijnsscores

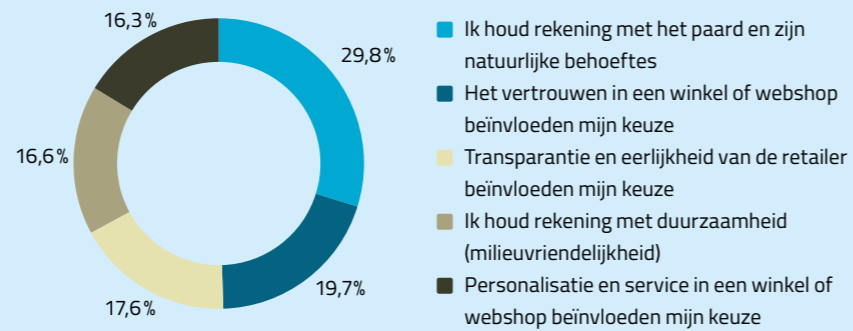
In een ruitersportzaak hebben de consumenten vooral behoefte aan mondeling advies van specialisten en winkelmedewerkers. Daarnaast hebben de consumenten behoefte aan productomschrijvingen met welzijnsscores en advies via infographics, folders, tijdschriften en informatieborden.

Van alle respondenten wil 42% via de webshop van de retailer online advies ontvangen, daarna volgt sociale media met 33,6%. De retailers geven aan vooral social media te gebruiken om bestaande en nieuwe producten te promoten. De consumenten geven echter aan dat er nog ruimte is voor het geven van online advies via sociale mediakanalen door de retailer. Consumenten willen in een webshop graag advies ontvangen via informatieteksten, via informatieveideo's en via een chatbox met de retailer. Retailers willen deze nieuwe vormen van advies implementeren, als hier voldoende vraag naar is.

Innovatie heeft de toekomst

De retailers zijn bevraagd welke wensen zij zelf hebben voor nieuwe innovaties op het gebied van advies. Het is lastig in te schatten voor de retailers wat de consumenten willen over vijf jaar, tenslotte moeten de plannen wel haalbaar zijn. Een voorbeeld van een innovatief idee dat wel naar voren kwam, was: een scanpaal waar je eigenschappen van het product kan zien.

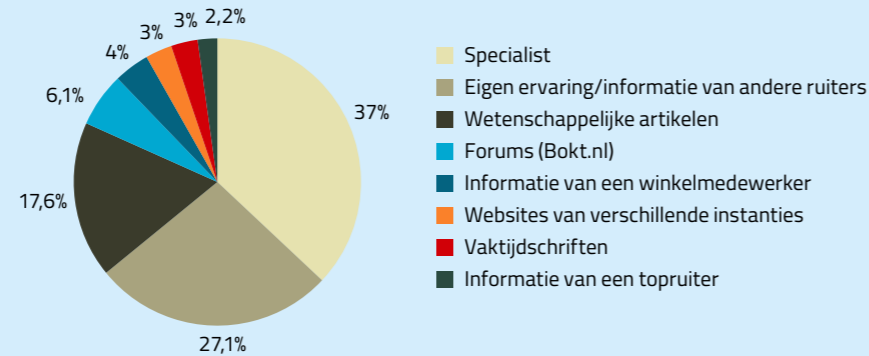
> Aanschaf product

De consumenten zijn gevraagd naar waar ze rekening mee houden bij het aanschaffen van een product. Meer dan een kwart (29,8%) zet het paard en zijn natuurlijke behoeftes op nummer één. Gevolgd door het vertrouwen in een winkel of webshop (19,7%) en daarna transparantie en eerlijkheid (17,6%).

Bron: HAS green academy.

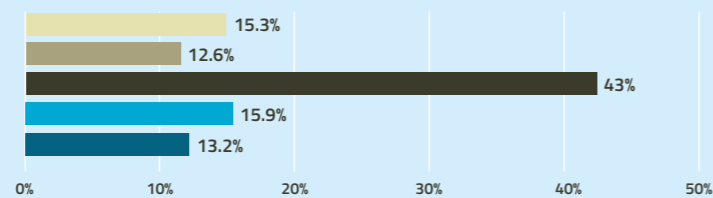
> Aan welke informatiebron hecht u veel waarde?

Ook is er onderzocht welke waarde wordt gehecht aan verschillende informatiebronnen. Zo kiest 37% voor een specialist en 27,1% voor eigen ervaring/informatie van andere ruiters.

Bron: HAS green academy.

> Advies problemen volgens de consumenten

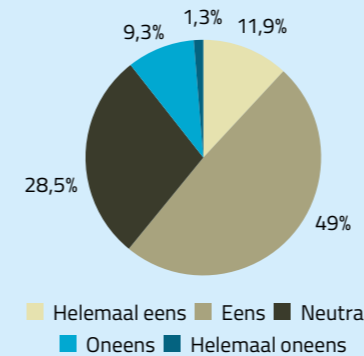

- Onbegrijpelijke informatie over de productgroepen
- Te veel informatie in een webshop of winkel (geen overzicht)
- Te weinig eerlijk advies over het welzijn van het paard
- Te weinig tijd voor de consument
- Anders

Om het welzijn van paarden te optimaliseren is er volgens de consumenten behoefte aan eerlijk advies en transparantie. Als een consument ergens een probleem mee heeft, dan was het wel dat er te weinig eerlijk advies werd gegeven aan de consument over de producten in relatie tot het welzijn van het paard (43%). Andere problemen die consumenten ook ervaren zijn: te weinig tijd voor de consument (15,9%), onbegrijpelijke informatie over de productgroepen (15,3%) en te veel informatie in een webshop of winkel waardoor het niet overzichtelijk is (12,6%).

Bron: HAS green academy.

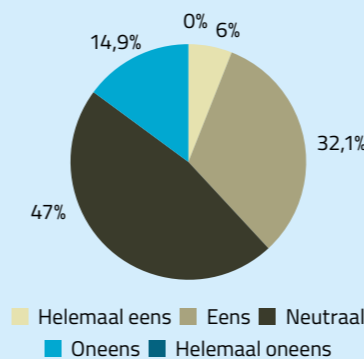
> Stelling: Ik krijg voldoende advies in een ruitersportzaak

Meer dan de helft van de consumenten vindt dat er voldoende advies wordt gegeven in een ruitersportzaak (60,9%). Daarnaast is er aan de consument gevraagd of er het juiste advies in een ruitersportzaak wordt gegeven. Daarop heeft 52,0% neutraal ingevuld en daarop volgde het antwoord eens met 27,5%. Bovendien werd er onderzocht of de consumenten vonden dat de winkelmedewerkers over voldoende kennis beschikken over de verschillende paardenproducten. 31,1% van de consumenten geeft aan het daarmee eens te zijn, 36,1% neutraal en 21,5% is het daarmee oneens.

Bron: HAS green academy.

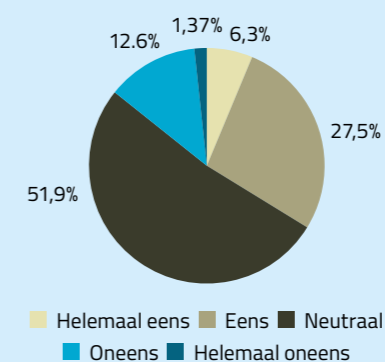
> Stelling: Er wordt voldoende advies gegeven via sociale mediakanalen door de retailer

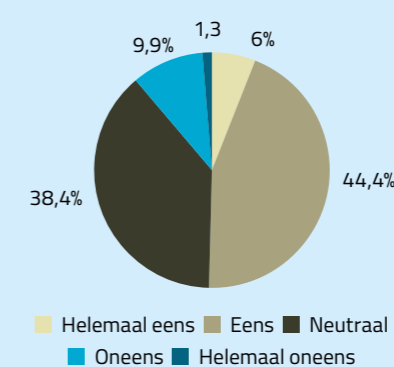
Op de stelling: 'Er wordt voldoende advies gegeven via sociale mediakanalen door de retailer', reageerden 47% van de respondenten met neutraal. Ook waren 38,1% het (helemaal) eens met deze stelling. Slechts 45 respondenten hadden oneens ingevuld (14,9%). De consumenten vinden ook dat de webshop van de retailer de juiste informatie geeft (50,4%).

Bron: HAS green academy.

> Stelling: Ik krijg het juiste advies in een ruitersportzaak

> Stelling: Ik word voorzien van de juiste informatie via de webshop van de retailer

Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat er nog optimalisatie mogelijk is op het gebied van online en offline adviseren aan klanten over paardenwelzijn. De retailers kunnen hun kennis vergroten door nieuwe informatie te vergaren over paardenproducten. Ook kunnen de retailers zich nog verder ontwikkelen op het gebied van eerlijk advies. Hierbij kunnen innovatieve tools een handvat bieden voor de retail. Hieronder wordt verstaan: welzijnsscores, informatieveideo's, informatieteksten en een chatbox met de winkelmedewerker. Zo kan de retail bijdragen aan het welzijn van paarden.

Top drie adviesvoorkeuren fysieke winkel

- 1 Mondeling advies van specialisten
- 2 Mondeling advies van winkelmedewerkers
- 3 Productomschrijving met welzijnsscores

Top drie adviesvoorkeuren webshop

- 1 Informatieteksten
- 2 Informatieveideo's
- 3 Chatbox met de retailer/verkoper

Onevenwichtig herstel

Na een tijd van onzekerheid over de ontwikkelingen van de corona-epidemie heeft 2021 ademruimte gebracht. Qua economie leefde Nederland op en was zelfs een van de koplopers in Europa. Maar wat was de impact op ruitersportcentra en pensionstallen? Hebben zij ook kunnen profiteren van de versoepelingen? ABAB geeft samen met HAS green academy antwoord op deze vragen.

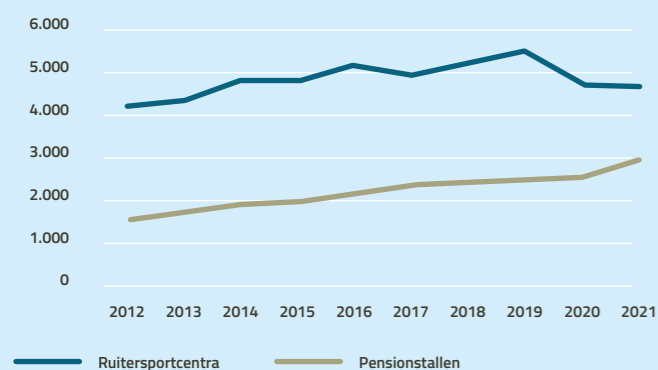

Positief is dat de omzet bij zowel ruitersportcentra als bij pensionstallen is gestegen ten opzichte van 2020. Een blik op de margeontwikkeling leert ons dat de marge bij de pensionstallen met bijna 14% is gestegen ten opzichte van 2020, terwijl de ruitersportcentra een daling van 1% hebben moeten incasseren. Als de marge van 2021 vergeleken wordt met de marge over 2019 dan is er zelfs een daling van bijna 16% zichtbaar. Een kanttekening die hierbij gemaakt moet worden, is dat bij de ruitersportcentra (die vaak een BV-structuur kennen) rekening gehouden is met de ondernemersbeloning in de loonkosten. Voor de pensionstalhouders moet de ondernemersbeloning nog uit het resultaat gehaald worden.

Professionaliserende pensionstallen

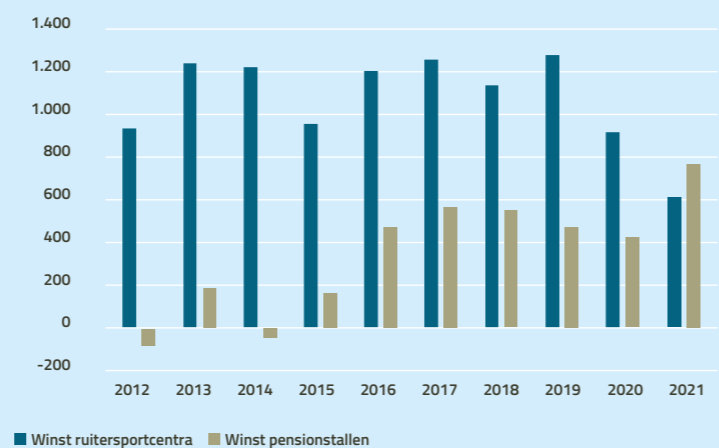
De omzet bij de pensionstallen steeg met 6,5% en de marge liet een nog grotere stijging zien. De pensionstallen wisten hun directe kosten met 11% te laten dalen, ondanks dat bij de meeste directe kosten een lichte stijging zichtbaar is. Die stijging werd veelal veroorzaakt door indexatie. De pensionstallen laten echter een forse daling van de voerkosten zien. Deze daling kan enerzijds verklaard worden doordat pensionstallen vaker zelfvoorzienend zijn in hun ruwvoerproductie. En anderzijds doordat steeds meer pensionstallen weidegang aanbieden. Die weidegang is een tweesnijdend zwaard: het leidt tot dalende voerkosten en heeft een positief effect op het dierwelzijn.

> Marge per stallingsplaats

In 2020 laten de pensionstallen een positieve margeontwikkeling zien. De ruitersportcentra daarentegen moeten een negatieve ontwikkeling accepteren.
Bron: ABAB.

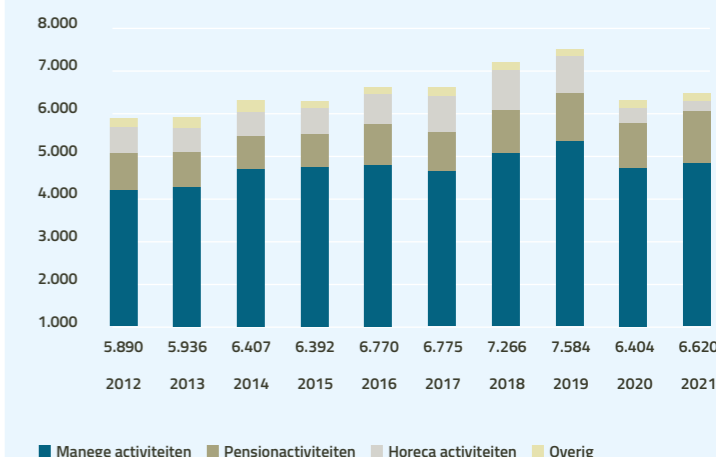
> Winst per stallingsplaats

Wat opvalt is dat de winst per stallingsplaats bij pensionstallen fors gestegen is en bij ruitersportcentra gedaald. Voor het eerst in tien jaar is de winst per stallingsplaats hoger bij pensionstallen dan bij ruitersportcentra.
Bron: ABAB.

Ruitersportcentra

> Omzet per stallingsplaats

De omzet per stallingsplaats is voor ruitersportcentra gedaald. Met name de omzet uit de horeca en de omzet uit de manege-activiteiten lieten een daling zien. De oorzaak hiervan ligt in de corona-maatregelen.
Bron: ABAB.

De stijgende omzet laat zien dat pensionstalhouders zich meer en meer bewust zijn van de noodzaak om prijsstijgingen door te berekenen aan hun klanten. Dit alles resulteert in mooie winstcijfers: de pensionstallen laten ten opzichte van 2020 een stijging van bijna 74% zien van de winst per stallingsplaats.

Ruis bij de ruitersportcentra

Ook de ruitersportcentra zagen hun totale omzet met 3% stijgen ten opzichte van 2020. De stijging is toe te schrijven aan de manege-activiteiten waar de omzet steeg met 9%. De omzet uit pensionactiviteiten daalde met 8% en de omzet uit horeca-activiteiten daalde zelfs met 27%. De verdere daling van de omzet uit horeca is opvallend, omdat deze in 2020 ook al gedaald was met ruim 60%. Vergeleken met de periode vóór corona laten de horeca-activiteiten een daling van 80% zien. In 2022 is alle horeca weer volop open en in gebruik, wat mogelijk voor een aanzienlijke omzetstijging kan gaan zorgen.

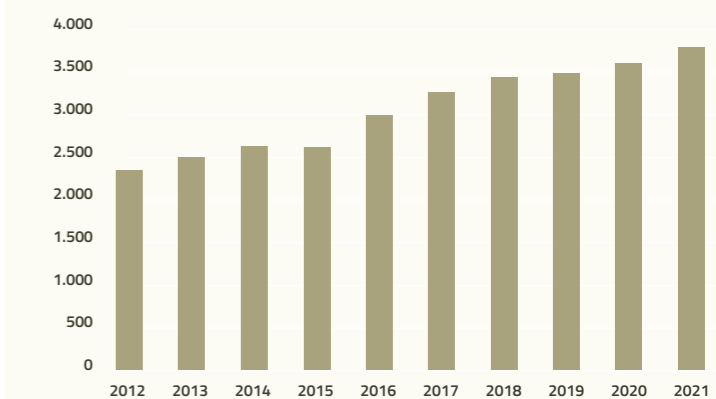
Ondanks dat de ruitersportcentra hun marge gelijk wisten te houden, daalde hun winst met bijna 35% ten opzichte van 2020. Waar de ruitersportcentra er wel in slagen om de stijging van de directe kosten, die over de gehele linie fors waren, op te vangen, lukt dit niet met de gestegen overige kosten. Dit gaat ten koste van de winst. De post die procentueel het meest gestegen is, zijn de algemene kosten. Een belangrijke stijger hierin zijn de verzekeringen. De premie op de aansprakelijkheidsverzekering stijgt al een aantal jaar fors voor de ruitersportcentra omdat de verzekeraar het risico op de bedrijfsactiviteiten hoog inschat.

Tussen hoop en vrees

Aan het eind van 2021 en de start van 2022 hebben veel ondernemers prijsstijgingen doorgevoerd om de kostenstijgingen te compenseren. De verwachting is dat deze stijgingen onvoldoende zijn om de gestegen kosten op te vangen. Sinds de start van 2022 heeft Nederland te maken met een forse stijging van de inflatie. Deze was in augustus opgelopen naar 12% ten opzichte van een jaar eerder. De grote boosdoeners hierbij zijn de kosten voor huisvesting, water en energie, aldus het CBS. Daarnaast heeft ook de oorlog in Oekraïne een prijsopdrijvend effect. Vraag blijft in hoeverre ondernemers gaandeweg 2022 nog verdere prijsstijgingen kunnen doorvoeren.

Pensionstallen

> Omzet per stallingsplaats

Sinds 2015 laat de omzet van pensionstallen jaarlijks een stijging zien. Dit jaar kwam de omzet voor het eerst boven de 3800 euro per stallingsplaats.
Bron: ABAB.

Ruitersportcentra

> Directe kosten per stallingsplaats

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Voer	545	580	574	691	684	744
Strooisel	279	370	464	368	330	397
Mestafzet	38	43	43	46	66	70
Diergezondheid	172	217	244	305	252	281
Overig	632	674	717	690	430	517

Bron: ABAB.

> Overige kosten

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kosten	3.940	3.672	4.124	4.230	3.765	4.039
Rente	341	311	373	365	329	307
Kosten excl. rente	3.599	3.361	3.751	3.865	3.436	3.732

Bron: ABAB.

> Uitsplitsing overige kosten

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
personeel	1707	1441	1528	1725	1668	1808
afschrijving	469	558	643	548	509	588
huisvesting	426	484	446	474	391	399
huren pacht en lease	77	62	73	106	79	55
inventaris	235	228	280	272	251	216
algemene kosten	685	589	781	740	538	666

Bron: ABAB.

Alle genoemde bedragen zijn in Euro's per stallingsplaats per jaar.

Pensionstallen

> Directe kosten per stallingsplaats

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Voer	225	355	381	291	464	328
Strooisel	230	245	264	256	282	331
Mestafzet	21	23	25	18	26	21
Diergezondheid	103	99	101	63	134	137
Overig	274	208	243	211	161	138

Bron: ABAB.

> Overige kosten

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kosten	1.641	1.745	1.840	1.954	2.083	2.122
Rente	189	156	129	184	189	192
Kosten excl. rente	1.452	1.589	1.711	1.770	1.894	1.930

Bron: ABAB.

> Uitsplitsing overige kosten

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
personeel	64	71	128	106	148	144
afschrijving	329	399	404	635	674	651
huisvesting	342	339	361	290	371	351
huren pacht en lease	113	119	117	93	106	96
inventaris	232	241	345	249	242	251
algemene kosten	372	419	356	397	353	437

Bron: ABAB.

De affaire garantietermijn

Al anderhalf jaar is de paardensector stevig aan het lobbyen. Aanleiding is de 'Implementatiewet richtlijnen verkoop goederen en levering van digitale inhoud'. Deze wet heeft enorme consequenties voor de rechtspositie van professionele paardenverkopers. Een reconstructie van een ingewikkeld politiek steekspel, waarvan de uitkomst nog niet vaststaat.

In 2019 bepaalde Europa dat de wetgeving rondom consumentenbescherming moest veranderen. Met de komst van digitale verkoop moest de online consument beter beschermd gaan worden door onder andere de garantietermijn voor consumenten te verruimen van zes maanden naar twaalf maanden. De Europese Unie bood een mogelijkheid aan de lidstaten om een uitzondering te maken voor de verkoop van levende dieren. Verantwoordelijk minister voor Rechtsbescherming Weerwind wilde daar echter geen gebruik van maken.

Lobby

De afgelopen anderhalf jaar hebben de Sectorraad Paarden en haar onderliggende organisaties regelmatig contact met de Tweede Kamer en Eerste Kamer gehad en zorgen over het wetsvoorstel geuit. De fracties zijn erop gewezen dat het kabinet geen gebruik maakt van de uitzonderingsclausule die in de EU-richtlijn zit om de verkoop van dieren uit te sluiten. Terwijl landen als Duitsland, Denemarken, Frankrijk en inmiddels ook België wel gebruik maken van de uitzonderingsclausule.

Repareren voor de Kerst?

Na een soap in de Tweede Kamer haalde een motie in de Eerste Kamer het wel. En ook de minister zag in dat een reparatie van de wet noodzakelijk is. Inmiddels is de volgende stap gezet: de Raad van State heeft haar advies op de reparatiewet uitgebracht. En de reparatiewet ligt nu bij de Tweede Kamer. Daarna moet deze nog door de Eerste Kamer. En als dat allemaal goed verloopt dan heeft ook de Nederlandse paardensector (weer) een garantietermijn van 6 maanden bij verkoop van een paard van een commerciële partij aan een particulier.

Spreek aan, spreek uit, spreek af

"Wat een boer niet kent..."

Een ouderwets spreekwoord dat van toepassing is op diverse maatschappelijke discussies die op dit moment spelen. We weten er vaak het fijne niet van, maar bouwen een mening op incidenten, uitvergrotingen, negatieve geluiden in bubbels op social media. Voor je het weet leiden oneigenlijke discussies en beeldvorming tot een niet te overbruggen kloof en het afbreken van een sector of een beleid dat eigenlijk voor heel veel mensen juist heel waardevol is. Hoe voorkomt u dat? Door daarover in gesprek gaan. Ondanks tegenwerking en negatieve geluiden zelfverzekerd en met overtuiging mensen uitnodigen om te komen kijken, door uw kant van het verhaal te laten zien en toe te lichten, door mensen te

informer en zichzelf een (nieuw) beeld laten vormen, om te luisteren... niet om gelijk te krijgen, wel om er samen beter van te worden. Niet vanuit de verdediging, wel door u kwetsbaar op te stellen. Erkennen dat er zaken fout gaan en laten zien wat u doet en nodig hebt om die te verbeteren. Maar dat kán niet iedereen zelf of alleen of altijd. HAS green academy, expertisecentrum in de agro, food en leefomgeving, bevindt zich in het centrum van tal van dergelijke maatschappelijke discussies. Wij leren (met) onze studenten om kritisch, nieuwsgierig, onderzoekend en genuanceerd naar de wereld te kijken en oplossingen te bedenken voor 'wicked problems'. Dialoog, samenwerking, creativiteit en pragmatisme zitten ons in het bloed. Als we kunnen helpen: met alle plezier!

Hippische Kengetallen Monitor

Sinds 2010 monitort ABAB een vaste groep hippische ondernemers: ruitersportcentra-, pensione eigenaren of een combinatie daarvan. Door de jaarlijkse gegevens op stallingsplaatsniveau te vergelijken zijn herkenbare en duidelijke kengetallen naar voren gekomen. De gegevens bieden inzicht

in sector brede, bedrijfsmatige trends en ontwikkelingen. Voor de individuele hippische ondernemer bieden deze kengetallen de mogelijkheid kansen te signaleren voor de eigen bedrijfsvoering.

De Hippische Monitor is ontstaan uit een samenwerking tussen Stichting HIP, HAS green academy en partners uit het Trendpanel. Het Trendpanel Paard vertegenwoordigt de hippische sector van primaire ondernemer tot toeleverancier, van brancheorganisatie en sportbond tot ruitersportretailer. Het Trendpanel signaleert trends en ontwikkelingen binnen de hippische sector (van consumentenwensen tot ondernemerskwaliteiten, van kengetallen tot retailtrends) en fungeert als klankbord voor de diverse onderzoeken die jaarlijks in de Hippische Monitor worden gebundeld.

Samenstelling Trendpanel Paard 2021 – 2022

ABAB
Aeres groep
Agradi
Biemann de Haas
Boertjes Makelaardij
Cavalor
De Hippische Ondernemer
Faculteit Diergeneeskunde Utrecht
Federatie Paardrijden Gehandicapten
FGHS
FNHB
FNRS
HAS green academy
IPOS
JRS Sport
KNHS
KWPN
LTO Nederland
PAVO Paardenvoeders
Sectorraad Paarden
Rabobank
Stichting HIP
Stichting Limburg Paardensport
V-PCN

Onderzoeken gebundeld in deze uitgave van de Hippische Monitor

- Onderzoek Publieke Opinie 2022, Trendpanel Paard.
- Onderzoek Publieke Opinie 2019, Trendpanel Paard
- Onderzoek onafhankelijke adviesraad, Aeres Hogeschool
- Onderzoek retail- en consumentenonderzoek in de hippische sector, HAS green academy
- Sportfocus 2022, INretail
- Branchemonitor Paardenhouderij, ABAB
- CBS (2022). Consumentenprijsindex

Overname van de artikelen is alleen toegestaan na toestemming van de redactie. Hoewel aan de samenstelling van de inhoud de meeste zorg is besteed, kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor mogelijke onjuistheden of onvolledigheden.

Informatie & vragen

R.Timmers@has.nl

Redactie

Rian Timmers
Fleur Castelijns
Monique van Hal
Teatske Pol-Veenstra
Mieke Theunissen

Met bijzondere dank aan de studenten van de HAS green academy die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het tot stand komen van de Hippische Monitor 2022: Lynn van Bakel, Irene van Hensbergen en Emma van Dorst

Ontwerp en vormgeving

Jasper Razenberg / freelancecreative.nl

Fotografie

Arnd Bronkhorst
Sergey Bezgodov / Shutterstock
Shutterstock

Deze uitgave is geproduceerd door HAS green academy en mede tot stand gekomen door bijdragen van:

